

Козацькому роду нема переводу,
Лине його слава з далечі віків...

УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО В БОЯХ ТА ПОХОДАХ

Мета та завдання презентації

- з'ясувати, кого називали в минулому в Україні козаками ;
- де жили та чим займалися козаки;
- з ким та за що воювали козаки ?
- встановити, чим уславився козацький гетьман Петро Конашевич – Сагайдачний
- познайомитися із козацькою “ чайкою ”

Привіт, мої любі друзі із майбутнього!
Я – Марійка, сотникова дочка. Мені 11 років. Ми
живемо на хуторі біля Дніпра. Мій батько - запорізький
козак. Я розповім вам про цих українських лицарів

Я, як і мої батьки, народилася на Запоріжжі, серед
Великого Лугу. Запоріжжя – це степовий і козацький край
нашої неньки - України.
А ви знаєте чому наш край так називається ?

Я-вільна козачка, як і мої батьки.
А колись, мої предки по татковій лінії, були подільськими селянами-гречкосіями і жили в мальовничому селі

Ніяка ти не козачка, а холопка і схизматка. І всі землі над Дністром належать моєму вотцю, уродзону шляхтичу і князю його королівської милості. І дід твій – харцизяка та втікач. Жаль, що гайдуки мого діда не спіймали його та не всадили на палю! Це кажу я, Бронек Потоцький, уродзоний польський княжич

Ні, не правда. Ніякі дідусьо не харциз ! А те, що вони із братом “пустили півня” твоєму діду, то було за що: пощо він забирав третину врожаю з лану, та ще й гнав їх по 3 дні тижня на панщину, батогами бив? Навіть до церкви Божої в неділю не пускав...

Всі лани, і ліси, і луки, і земля, і село, що стоїть на ній, то є вотчина наша, дарована нам на віки королем польським. А все бидло, що жиє на них повинне сплачувати поземельне нам - шляхетним князям Потоцьким, сиnam істиної римо-католицької церкви. І не вам, схизматикам, нам супречити

Мій дідусь, із сім'єю та іншими, втекли на Запоріжжя і поселилися тут, ставши **вільними людьми – козаками**. Вільний степ робить вільними і людей, що на ньому живуть !

Але не легким було життя козаків. Небезпека чатувала на кожному кроці: то степова пожежа могла знищити врожай, то сарана з'їдала все в городі. Але найнебезпечними були ординці – татари – людолови. Вони нападали зненацька, грабували, вбивали, хапали в полон молодь і гнали до Криму, в неволю...

Пхе! І так буде доти, доки ви, хлопи, не отримаєте захисту від шляхетних лицарів польських та королівських жолнерів.

Але дикі татари бояться нас і носа не кажуть в наші землі. А за вас, невірних схизматів, проливати кров шляхетну не годиться уродзоним паничам...

От тому то, і змушені козаки, навіть працюючи в полі, з собою мати зброю, щоб дати відсіч підступним ворогам.

Козаки – це справжні воїни і лицарі !

Їх центром є **Запорізька Січ**, де живе наш головний козацький ватажок – **кошовий отаман**

Не всі січові козаки є воїнами, а лише ті, чий імена вписані до королівського списку - **реєстру**. Їх мусить бути 1 000.

Решта – це харцизи – розбійники, втікачі та різна наволоч, що сховалася від панської руки за дубовими стінами

Не знаю, які там стіни. Ми з матусею на Січі не були: жінкам туди – засть! А тато говорив, що Січ – це ціле місто. В центрі, на майдані, стоїть велика Покровська церква. А навколо неї – багато **куренів** – козацьких хат, в якій проживає майже сотня козаків. А козаків там, наче маку в полі: видимо-не видимо

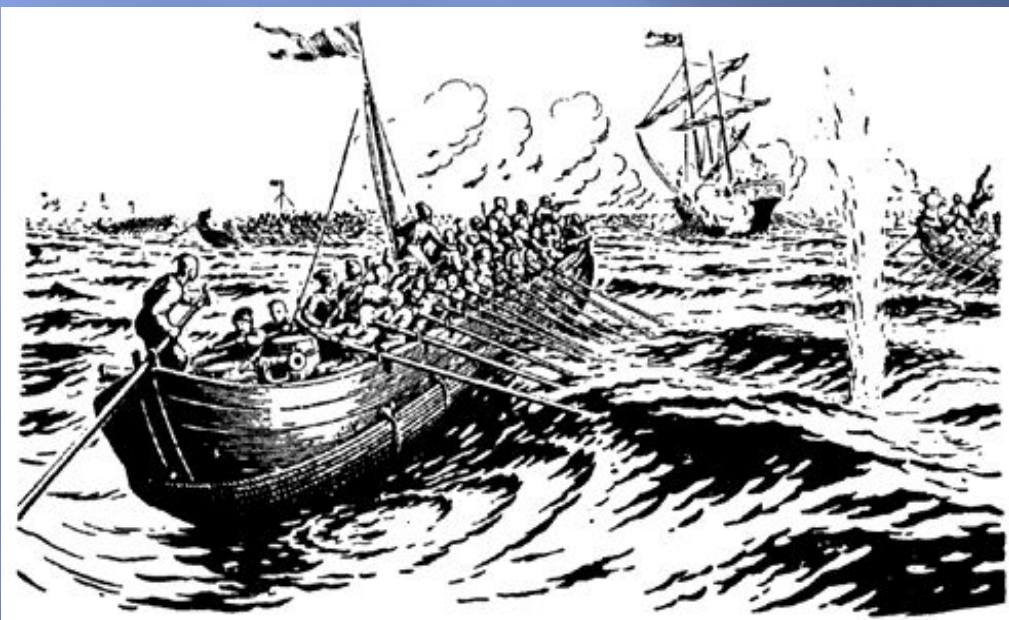
Військо козацьке і в походи далекі ходило: на татар пішки, до Криму, і морем - на турка. А все для того, щоб визволити бранців слав'янських із неволі. Серед них, до речі, бувають і полячки, і литвинки і, навіть, московки. Але більше все ж наших, україночок...

Я теж чув, що козаки море на чайках перелітають. Але я в це не вірю: яка чайка, а якенний козак ...

Ой-ой! Ха-ха-ха! Та правда ж ! Тільки **“чайками”** козаки свої швидкі бойові човни називають, що дійсно летять по морю, наче живі чайки. Мій татусь теж ходив в такий похід разом із **гетьманом** Петром Конашевичем - Сагайдачним

Ось воно що. Дійсно, вдало придумано. А гетьмана Сагайдачного я сам бачив. Коли він повертався із Хотину, то батько запросив цього мужнього і знатного козака до нас погостити. Тільки він пробув у нас недовго: тяжка рана звала його до Києва...

епілог

Через 15 років, в 1650 р. Марія, разом із чоловіком Данилом Нечаєм загине в бою зі шляхтою біля Красного; одним із загонів в цій бою керував і хорунжий Броніслав Потоцький, який і сам поляже в бою із козаками під Берестечком в 1651 р

Богдан Хмельницький, керівник визвольної війни 1648-57

р

Закріплення та рефлексія

- ▣ Кого називали на Україні *козаками* ?
- ▣ Яку частину України називали козацьким краєм ? Чи згодні ви з цим ?
- ▣ Чим займалися козаки, які заняття були серед них поширені ?
- ▣ Хто і чому в ті часи ставав козаком ? Чи легким було життя козаків та члені їх сімей ?
 - ▣ За що та з ким билися козаки?
- ▣ Поясніть слова: “ *Січ* ”, “ *курінь* ”, “ *гетьман* ”, “ *чайка* ”, “ *людолови* ”, “ *шляхтич* ”

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ

Використана література та інші ресурси:

1. базовий підручник, § 14
2. www.wikipedia.com.ua
3. Явориницький Д. Історія запорізьких козаків в 3 ТТ. – Київ, 1992 - 1995рр.
4. Кащенко А. Оповідання про військо запорізьке низове. Дн-ськ, 1989 р.